

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені М.П.ДРАГОМАНОВА**

**ПРОГРАМА
ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ
КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН
КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА З ОБРАЗОТВОРЧОГО
МИСТЕЦТВА**

**ОС магістр
галузь знань 02 Культура і мистецтво
спеціальність 023 Образотворче мистецтво, декоративне
мистецтво, реставрація**

Розробники програми:

Шевнюк О.Л., професор, доктор пед. наук, зав. кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова,

Сова О.С., доцент, канд пед. наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова,

Смірнова О.О., доцент, канд пед. наук, доцент кафедри образотворчого мистецтва НПУ імені М.П.Драгоманова

Стейкхолдери:

Кириченко І.М., доцент кафедри графічних мистецтв Національної академії образотворчого мистецтва і архітектури, м. Київ, заслужений працівник культури України;

Комаровська Оксана Анатоліївна, завідувач лабораторії естетичного виховання та мистецької освіти Інституту проблем виховання НАПН України, старший науковий співробітник, доктор педагогічних наук.

Капустін Сергій Валентинович, генеральний директор Міжнародного дитячого центру «Артек»

Затверджено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва

“6” жовтня 2021 року, протокол № 4

Завідувач кафедри

(підпис)

_____ (Шевнюк О.Л.)

(прізвище та ініціали)

Пояснювальна записка

Підсумкова атестація за ОП “Образотворче мистецтво ОР магістр містить захист кваліфікаційної роботи і кваліфікаційний екзамен.

Метою підсумкових атестаційних випробувань є визначення практичної і теоретичної готовності студента до виконання професійних завдань, встановлених Державним стандартом освіти.

Основними завданнями підсумкових атестаційних випробувань є визначення:

- рівня володіння системою художніх і методичних знань, що забезпечують становлення соціально адекватної особистісної картини світу майбутнього фахівця;
- компетентності в сфері основних принципів, методів та форм навчання образотворчого мистецтва у ЗВО як засобів трансляції соціально значущих культурних смислів;
- сформованості досвіду культуротворчої діяльності фахівця, його просвітницької, дослідницької та методичної активності, спрямованих на його входження в соціальну практику, забезпечення його конкурентоздатності та мобільності на сучасному динамічному ринку праці;
- особистісної системи ціннісних орієнтацій, комунікативних навичок і суб’єктної активності майбутніх фахівців, орієнтованої на засвоєння суб’єктної природи культурних процесів як інструменту національно-культурної самоідентифікації особистості.

Кваліфікаційний екзамен, що входить до складу підсумкової атестації випускника, повністю відповідає основній освітній програмі вищої фахової освіти з методики навчання образотворчого мистецтва у ЗВО.

Кваліфікаційна робота містить такі дві частини:

- практичну творчу частину в одному з видів і жанрів образотворчого мистецтва;
- текстову частину – пояснювальну записку, що відображає хід художньо-творчих процесів виконання практичної частини дипломного проекту, аналіз історико-стильових особливостей жанру образотворчого або прикладного мистецтва, за яким виконується практична частина, дослідження аналогів і джерел творчого пошуку, актуальне вирішення заявленої проблеми з методики викладання образотворчого мистецтва.

Порядок проведення та зміст підсумкової атестації за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація визначаються ЗВО на підставі Державного стандарту освіти за відповідним фахом (наказ МОН України № 726 від 24 травня 2019 р.).

1. Загальні вимоги.

1. Загальна характеристика ОП “Образотворче мистецтво”.

1.1. Державним стандартом освіти за спеціальністю 023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація передбачена підсумкова атестація випускників-магістрів у вигляді:

- публічного захисту кваліфікаційної роботи.

З метою підтвердження кваліфікації викладача образотворчого мистецтва згідно рекомендацій роботодавців уведено кваліфікаційний іспит з методики навчання образотворчого мистецтва у ЗВО.

1.2. Нормативна тривалість навчання за ОП Образотворче мистецтво за очною формою навчання – 1,4 рік. Академічна кваліфікація – магістр образотворчого мистецтва. Професійна кваліфікація - художник, викладач образотворчого мистецтва у закладах вищої освіти.

1.3. Характеристика сфери професійної діяльності фахівця. Діяльність фахівця спрямована на професійне навчання майбутніх фахівців з образотворчого мистецтва та методики навчання образотворчого мистецтва у ЗВО.

Сфера діяльності фахівця є :

- художньо-творча діяльність
- культурно-просвітницька;
- викладацька;
- науково-методична;
- соціально-педагогічна.

1.4 . Фахівець підготовлений для художньо-творчої роботи в творчих і освітніх установах, де реалізують програми вищої художньої освіти, в художніх школах, студіях, училищах, художніх об'єднаннях для дорослих.

2. Кваліфікаційна характеристика випускника за освітньою програмою “Образотворче мистецтво”.

1	Загальні (ключові соціальні)
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми у галузі образотворчого мистецтва, декоративного мистецтва під час практичної діяльності або у процесі його навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК01. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК02. Вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми. ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК05. Здатність розробляти та керувати проектами. ЗК06. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.

<p>Фахові компетентності спеціальності (СК)</p>	<p>СК08. Здатність переосмислювати базові знання, демонструвати розвинену творчу уяву, використовувати власну образно-асоціативну мову при створенні художнього образу.</p> <p>СК09. Здатність трактувати формотворчі мистецькі засоби як відображення історичних, соціокультурних, економічних і технологічних етапів розвитку суспільства</p> <p>СК14. Володіння теоретичними і методичними засадами навчання та інтегрованими підходами до фахової підготовки художників образотворчого мистецтва, планування власної науково-педагогічної діяльності.</p> <p>СК15. Здатність до використання сучасних інформаційно-комунікативних технологій у контексті проведення мистецтвознавчих і педагогічних досліджень.</p> <p>СК16. Здатність створювати затребуваний на художньому ринку суспільно значущий продукт образотворчого мистецтва.</p> <p>СК20. Здатність проектувати, організувати, проводити інноваційний навчальний процес з образотворчого мистецтва у загальноосвітніх навчальних закладах і позашкільних інституціях, аналізувати та оцінювати його ефективність.</p>
--	--

2.1. Програмні результати навчання

- ПР02. Інтерпретувати та застосовувати семантичні, іконологічні, іконографічні, формально-образні і формально-стилістичні чинники образотворення.
- ПР03. Володіти інноваційними методами та технологіями роботи у відповідних матеріалах.
- ПР05. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні технології в освітній і музейній справах.
- ПР06. Володіти фаховою термінологією, науково-аналітичним апаратом, проводити аналіз та систематизацію фактологічного матеріалу та методикою проведення наукових досліджень.
- ПР07. Володіти методикою проведення наукових досліджень.
- ПР08. Здійснювати пошук інформації стосовно об'єкту дослідження.
- ПР09. Володіти сучасною культурою мистецтвознавчого і освітнього дослідження та дотримуватися принципів наукової етики та доброчесності.
- ПР10. Визначати мету, завдання та етапи мистецької, дослідницької та освітньої діяльності, сприяти оптимальним соціально-психологічним умовам для якісного виконання роботи.
- ПР11. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем образотворчого мистецтва, основні принципи розвитку сучасного візуального мистецтва.
- ПР16. Вибудовувати якісну та розгалужену систему комунікацій, представляти результати діяльності у вітчизняному та зарубіжному науковому та професійному середовищі.
- ПР17. Застосовувати методологічні основи педагогіки та психології у сфері мистецької освіти, володіти методикою викладання фахових дисциплін у закладах вищої художньої освіти.
- ПР18. Організувати на інноваційній основі процес художнього навчання у закладах загальної середньої освіти та позашкільних інституціях відповідно до існуючих умов і потреб суспільства.

3. Часткові вимоги до рівня підготовки фахівців за спеціальністю ОПП “Образотворче мистецтво”

3.1. Вимоги до оцінювання рівня знань, умінь і навичок на кваліфікаційному екзамені

Кваліфікаційний екзамен - форма підсумкової перевірки, оцінки знань, умінь і навичок студентів за всією програмою підготовки магістра. Кваліфікаційний іспит містить 3 питання: 2 – теоретичних і 1 – практичне. Теоретичні питання спрямовані на оцінювання рівня теоретичних знань студентів з методики навчання образотворчого мистецтва у ЗВО; практичне питання орієнтоване на унаочнення методики ведення рисунку, живопису, композиції за певним розділом програми.

У теоретичній частині кваліфікаційного екзамену студент повинен продемонструвати знання:

- історії становлення методики навчання образотворчого мистецтва у системі професійної освіти;
- досвіду і провідних надбань вітчизняних і зарубіжних художників-педагогів;
- провідних дидактичних принципів навчання образотворчого мистецтва у ЗВО;
- змістовного наповнення процесу навчання образотворчого мистецтва у ЗВО, відображеного в Державному стандарті вищої освіти;
- основних вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики та освітньо-професійної програми фахівців з образотворчого мистецтва;
- документального забезпечення процесу навчання образотворчого мистецтва у ЗВО;
- ефективних методів і форм навчання образотворчого мистецтва у ЗВО;
- особливостей моніторингу навчальних досягнень студентів з образотворчого мистецтва.

Практичне питання орієнтоване на діагностику умінь:

- працювати з науково-методичною літературою;
- реалізовувати мету та завдання навчання образотворчого мистецтва у ЗВО;
- доцільно відбирати змістовне наповнення навчання образотворчого мистецтва у ЗВО;
- забезпечувати процес навчання образотворчого мистецтва відповідними інформаційними та наочними ресурсами;
- розробляти навчально-методичну документацію викладача образотворчого мистецтва у ЗВО;
- відбирати ефективні методи та форми навчання образотворчого мистецтва у ЗВО залежно від поставленої дидактичної мети;
- проектувати цілісність процесу навчання образотворчого мистецтва у системі професійної освіти;

- застосовувати окремі методики навчання окремих дисциплін образотворчого мистецтва у ЗВО (живопису, рисунку, композиції тощо);
- застосовувати засоби діагностики навчальної успішності студентів з дисциплін образотворчого мистецтва.

Тривалість усної відповіді з трьох питань іспиту повинна складати приблизно 20-30 хвилин.

Нормативний термін підготовки випускника до відповіді на кваліфікаційному іспиті – 40-60 хвилин.

Оцінювання на кваліфікаційному екзамені передбачає слідування таким критеріям:

- оцінки «відмінно» заслуговує випускник, який продемонстрував всебічне, систематичне і глибоке знання програмного матеріалу, який вільно володіє практичними навичками педагога-художника;
- оцінки «добре» заслуговує випускник, який продемонстрував достатнє знання навчального матеріалу, володіє практичними навичками виконання педагога-художника на рівні відтворення алгоритмів;
- оцінки «задовільно» заслуговує випускник, який продемонстрував несистемні та неглибокі знання основного програмного матеріалу, допустив похибки у відповіді, не зумів обґрунтувати методику ведення художньої діяльності;
- оцінка «незадовільно» виставляється студенту, який не зумів виявити знання програмного матеріалу та відповідних фахових умінь.

3.1. Вимоги до оцінювання рівня знань, умінь і навичок щодо виконання кваліфікаційної роботи

Виконання кваліфікаційної роботи є заключним етапом підготовки молодого спеціаліста у ЗВО, перевіркою рівня професійних знань і вмінь, його підготовленості до самостійної творчої праці.

Виконання кваліфікаційної роботи – підсумок творчих досягнень студента, демонстрування вмінь і навичок в освоєнні художнього ремесла для подальшої художньо-педагогічної діяльності. Він є важливою формою підготовки висококваліфікованого спеціаліста для сучасної мистецької діяльності.

Студент-випускник повинен показати високу професійну майстерність та творчі можливості. Кваліфікаційна робота, що виконується, містить реальну тему, затверджену радою університету і наказом ректора, на основі завдання на дипломне проектування, складеного та виданого кафедрою образотворчого мистецтва з урахуванням побажань студентів-випускників.

Виконання кваліфікаційної роботи сприяє формуванню у майбутнього викладача образотворчого мистецтва образного мислення, допомагає оволодіти навичками експериментального дослідження в царині художньої творчості. В процесі його виконання студенти розширюють коло знань, умінь і навичок, вчаться самостійній творчій діяльності, засвоюють та закріплюють навчальний матеріал, який був набутий на заняттях з фахових дисциплін. Кваліфікаційна робота може бути виконана в одній із технік, видів, жанрів

обраного студентом виду образотворчого мистецтва з можливістю синтезування з прикладними видами художньої діяльності відповідно тенденцій сучасного мистецтва.

Кваліфікаційна робота виконується на основі глибокого вивчення, аналізу і узагальнення всіх можливих джерел: навчальної літератури з образотворчого мистецтва, мистецтвознавчих наукових розвідок, монографій художників, скульпторів, графіків, майстрів декоративно-прикладного мистецтва, музейних експонатів, методичних рекомендацій та досвіду практичної роботи художників-викладачів ЗВО.

Студент повинен дати оцінку вивченому за роки навчання матеріалу, набутим умінням і навичкам, визначити свою точку зору на вибір виду образотворчого мистецтва і його техніки, в якій спроможний найкраще виконати кваліфікаційну роботу і запропонувати на суд керівника власне бачення вирішення творчої роботи.

Студенту надається право вибору теми дипломного проекту з урахуванням рекомендацій професорсько-викладацького складу профільюючої кафедри. Студент може запропонувати свою тему з необхідним обумовленням її розробки для прикладних завдань. Студент-дипломник отримує завдання на кваліфікаційне проектування, збирає необхідні матеріали. Протягом першого тижня дипломного проектування студент складає проект календарного плану виконання дипломного проекту з вказівками послідовності і обсягу (в відсотках) окремих етапів роботи і представляє його на розгляд і затвердження керівникові дипломного проекту.

Після затвердження плану роботи над дипломним проектом студент приступає до його реалізації. В обов'язковому порядку відвідує передбачені розкладом додаткові зайняття, загальні консультації, інструктажі, збори, які проводяться по плану кафедри. Всебічно, на високому науковому і творчому рівні вирішує всі питання індивідуального завдання, якісно у відповідний термін виконує етапи роботи, передбачені календарним планом, а також вказівки і рекомендації керівника кваліфікаційної роботи і консультантів. Оформляє графічні матеріали, пояснювальну записку, представляє на підпис консультантам, керівникові кваліфікаційної роботи. Затвердження форескізів кваліфікаційної роботи відбувається на засіданні художньої ради кафедри. Після відповідної корекції форескізів, їх доопрацювання проводиться остаточне затвердження ескізів, їх виконання здійснюється в обсязі 4-х стандартних аркушів (82 × 61). Після цього випускник представляє на кафедру для попереднього захисту в робочу комісію і завідувачу кафедрою в термін, передбачений календарним планом і планом кафедри, не пізніше ніж за 7-10 днів до початку роботи ПА. Кваліфікаційна робота, підписана завідувачем кафедри разом з письмовим відгуком керівника дипломного проекту, надається рецензенту.

З метою дотримання культури академічної доброчесності кваліфікаційна робота перевіряється на плагіат. Для проведення перевірки на наявність плагіату голова комісії з академічної етики факультету призначає відповідальну особу з числа членів комісії з академічної етики, яка в 2-

денний термін за допомогою ліцензованих програмних продуктів здійснює автоматизований пошук текстових запозичень та надає доступ до звіту про його результати всім членам комісії з академічної етики.

Комісія з академічної етики факультету на основі аналізу результатів автоматизованого пошуку текстових запозичень приймає рішення щодо наявності/відсутності в тексті кваліфікаційної роботи академічного плагіату.

У разі відсутності академічного плагіату в тексті кваліфікаційної роботи комісія з академічної етики надає довідку встановленого зразка, яка підписується головою та секретарем комісії з академічної етики, і долучається до кваліфікаційної роботи в якості обов'язкового документу. Забороняється захист кваліфікаційної роботи без висновків комісії з академічної етики.

У випадку встановлення факту академічного плагіату в кваліфікаційній роботі вона не допускається до захисту на засіданні атестаційної комісії, а студент підлягає відрахуванню з Університету за порушення академічної доброчесності. Студент має право на повторне написання кваліфікаційної роботи та її захист після поновлення у складі студентів Університету.

Обсяг пояснювальної записки без додатків і списку використаних джерел становить біля 40 сторінок машинописного тексту (без урахування додатків).

Обов'язковою складовою кваліфікаційної роботи є методична частина, яка передбачає презентацію та аналіз можливості використання творчого проекту в навчально-виховному процесі загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.

Обрана для кваліфікаційної роботи тема повинна бути пов'язана з актуальними проблемами навчання образотворчого мистецтва у ЗВО і обов'язково мати певне практичне спрямування.

При оцінюванні та захисті кваліфікаційної роботи враховується її літературне та естетичне оформлення.

Робота відкривається титульним аркушем, на якому пишеться назва міністерства, педагогічного ЗВО, факультету, відділення та кафедри, на яких виконується робота, назва теми, прізвище та ініціали студента, прізвище, ініціали, посада, вчене звання і ступінь керівника роботи, місце і рік виконання роботи.

Друга сторінка роботи містить зміст, з вказівкою сторінок, на яких викладено кожен з його елементів. Розділ, глава чи параграф починаються з нової сторінки і виділяються більш жирним шрифтом, або підкреслюються. На усіх сторінках текстової частини повинні бути витримані однакові поля, виділення у тексті мають бути позначені за допомогою зміни малюнку шрифту, кольором або підкреслюванням. Весь ілюстративний матеріал (таблиці, малюнки, репродукції, схеми, зразки виконаних у матеріалі робіт тощо) як в тексті, так і в «Додатках» розміщується на стандартних аркушах, при потребі акуратно приклеюється, обов'язково підписується і нумерується. Якщо ілюстративний матеріал має об'ємну форму, то до оригіналу

дипломної записки вкладається його фотографія або замальовки поданого твору, а сам виріб додається окремо, оформлений в упаковку.

При написанні списку використаної літератури у кінці роботи необхідно звернути увагу на загальноприйняті правила, за якими подаються списки літературних джерел. У тексті при використанні чи посиланні на певну літературу в дужках ставиться номер, під яким вона знаходиться у списку, або ж робиться зноска унизу сторінки (за вибраним варіантом оформлюється вся робота).

При оцінюванні творчої частини кваліфікаційної роботи враховуються використання студентом загальних принципів побудови мистецького твору, гармонійне поєднання художньо-образних можливостей графіки, живопису, скульптури, певного матеріалу з ідеєю та функціональним призначенням твору.

Головним критерієм оцінки образотворчої грамотності кваліфікаційної роботи вважається гармонійне, відповідне композиційне рішення. Оцінка складається з таких критеріїв:

I. Закономірності композиції (закони, правила, засоби, прийоми):

- а) 5 балів – в дипломному проекті розкрита добре тема та ідея твору, який побудований з урахуванням основних законів, правил і прийомів композиції;
- б) 4 бали – за незначні помилки в композиції проекту;
- в) 3 бали – в дипломному проекті задовільно виявлена тема та ідея твору, допущені незначні помилки в побудові композиції, її закономірностей;
- г) 2 бали – в дипломному проекті незадовільно виявлена тема та ідея твору, допущені значні помилки в побудові композиції, її закономірностей (цілісність композиції, сюжетно-композиційний центр, ритм, рівновага та ін.);

II. Образність (художня виразність):

- а) 20 балів – головні та другорядні образи композиції створені автором як високохудожні, нові в образотворчому мистецтві за формою та змістом;
- б) 4 бали – за незначні помилки у створенні образів композиції;
- в) 3 бали – головні та другорядні образи композиції сприймаються задовільними, маловиразними;
- г) 2 бали – головні та другорядні образи композиції передані маловиразними, сприймаються незадовільними.

III. Образотворча грамотність (рисунок, колір):

- а) 5 балів – в дипломному проекті форма, пропорції, просторове положення та колір основних і дипломних образів художнього твору виконані професійно грамотно, творчо, емоційно;
- б) 4 бали – допущені незначні помилки в образотворчій грамоті;
- в) 3 бали – в дипломному проекті малюнок та колір образів передані із значними помилками
- г) 2 бали – малюнок, колір образів дипломного проекту передані з недопустимими помилками для художника – педагога.

IV. Техніка виконання (гуаш, акварель, гіпс, декоративні художні матеріали та ін.):

а) 5 балів – техніка виконання в художньому матеріалі дипломного проекту вдало розкриває тему і задум художника, образи твору виконані професійно, майстерно, емоційно;

б) 4 бали – допущені незначні помилки в техніці виконання художніми матеріалами дипломного проекту;

в) 3 бали – в дипломному проекті допущені значні помилки в техніці виконання відповідними художніми матеріалами, які задовільно розкривають образи твору;

г) 2 бали – дипломний проект виконаний художніми матеріалами на низькому професійному рівні, техніка виконання роботи не розкриває тему та задум художника-педагога.

Критерії оцінювання дипломного проекту

Рівень	Характеристика рівня	Бали
Грамотність		
низький	Допущені значні помилки, недостатньо виявлені закономірності сполучення елементів структури змісту.	0-5
середній	Допущені незначні помилки, задовільно виявлені закономірності сполучення основного змісту структури	6-12
оптимальний	Добре виявлені закономірності побудови структури, змісту, зв'язки виглядають логічно з естетичним ефектом	13-19
високий	Враховані всі закономірності побудови структури, чітко, оригінально співвідносяться всі елементи, виразно демонструється естетичний ефект	20-25
Технічність		
низький	Допущені значні помилки у використанні техніки виконання завдання, різко порушена структура змісту	0-5
середній	Допущені незначні помилки у використанні техніки виконання завдання, слабо виражена структура змісту	6-12
оптимальний	Добре використано техніку виконання завдання, елементи структури виявлені достатньо ефектно	13-19

високий	Враховані всі закономірності застосування техніки виконання у вирішенні завдання, прояв співвідношення елементів у структурі змісту має естетичний ефект	20-25
	Цілісність	
низький	Допущені значні помилки у сполученні елементів структури змісту, що руйнує цілісну побудову	0-5
середній	Допущені незначні помилки у сполученні елементів структури змісту, що слабо реалізує цілісну побудову	6-12
оптимальний	Добре використано сполученні елементів структури змісту, що логічно реалізує цілісну побудову	13-19
високий	Враховані всі закономірності сполучення елементів змісту, вони чітко, оригінально співвідносяться і поєднуються в цілісну структуру	20-25
	Креативність	
низький	Допущені значні помилки у компоюванні елементів структури змісту, передано шаблонне вирішення компоювання структури й застосування техніки	0-5
середній	Допущені незначні помилки у компоюванні елементів структури змісту, що слабо реалізує можливості виразності акцентів, логіку прийомів техніки виконання	6-12
оптимальний	Добре використано сполученні елементів структури змісту, що логічно реалізує цілісну побудову, можливості виразності акцентів, доцільність прийомів техніки виконання і колористики	13-19
високий	Враховані всі закономірності сполучення елементів змісту, вони чітко, оригінально співвідносяться і поєднуються в цілісну структуру, техніка виконання, колористика всебічно і глибоко підкорені ієрархічному механізмові реалізації естетичного ефекта ідеї композиційного рішення	20-25

	МАХ кількість балів 100	
--	--------------------------------	--

Захист кваліфікаційної роботи здійснюється на відкритому засіданні атестаційної комісії (АК). На захист кваліфікаційної роботи студент готує доповідь, вона може мати довільну форму і за часом не повинна перевищувати 3–5 хв. Після доповіді студенту задають питання члени АК. Хід захисту фіксується у протоколі АК. Результати захисту визначаються оцінками «відмінно», «добре», «задовільно» та «незадовільно» і рішення АК про оцінку знань студента, виявлених при захисті кваліфікаційної роботи та видання йому диплома державного зразка про освіту (кваліфікацію) приймається державною комісією на закритому засіданні відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, котрі брали участь у засіданні. За однакової кількості голосів голос голови є вирішальним. У випадках, коли захист дипломного проекту визначається незадовільним, АК встановлює, чи може студент подати на повторний захист той самий проект з доопрацюванням, чи він зобов'язаний опрацювати нову тему.

3. Програма кваліфікаційного екзамену

Тема 1. Історія методів навчання образотворчого мистецтва в професійних художніх закладах освіти

Передача образотворчих умінь в архаїчний період. Навчання мистецтва в Стародавньому Єгипті: метод вправлення, метод пропорціонування, система перспективного зображення. Методика навчання образотворчого мистецтва у Стародавній Греції: Сікіонська, Фіванська і Ефеська школи, метод роботи з натури, Канон Поліклета, художники-педагоги Евпомп, Памфіл, Апеллес, Полігнот, Аполлотор, система перспективного та світлотіньового зображення. Навчання мистецтву в Стародавньому Римі. Навчання в добу Середньовіччя: метод копіювання, альбом Віллара де Оннекура.

Формування наукових основ методики навчання образотворчого мистецтва в добу Відродження. Ренесансні ботеги. Метод роботи з натури як провідний. “Трактат про живопис” Ченніно Ченніні. “Три книги про живопис” Альберті як перша системна методика. Завіса. “Трактат про живопис” Леонардо да Вінчі. Книги А.Дюрера – метод обрубковки.

Становлення дидактики навчання образотворчого мистецтва у XVII ст. Болонська Академія братів Карраччі: загальноосвітні дисципліни, дидактичні принципи навчання від простого до складного. Опора на метод копіювання. Ідеалізація класичних зразків. Камера обскура.

Методи навчання образотворчого мистецтва у XVIII-перш. пол. XIX ст.: основні суперечності. Погляди Дж.Рейнолдса, Ж.Л.Давіда, Й.Гете. Метод наочності в навчанні образотворчого мистецтва: посібники Ж.Пьяцетти, Ш.Жомбера, А.Каламма, Ж.Тібо, А.Скіно, В.Пукірева і О.Саврасова та ін. “Трунтовні правила або Коротке керівництво до рисувального художества” І.Прейслера: метод конструктивного аналізу форм. Розбудова Російської академії мистецтв. Педагогічні погляди А.Лосенко і В.Шебуєва. Педагогічна діяльність К.Брюллова. “Курс малювання” А.Сапожнікова: метод моделей. Моделі братів Дюпюї.

Провідні тенденції навчання образотворчого мистецтва у др.половині XIX ст. Консервація академічного навчання. Педагогічна система П.Чистякова: метод повіркового рисунка. Діяльність художника-педагога Дм.Кардовського. Студійна система навчання в приватних академіях: Жюліана в Парижі, Холлоші та Ашбе у Мюнхені. Київська рисувальна школа М.Мурашка.

Реформаційні тенденції в художній освіті XX ст. Діяльність педагогів Баухауза і ВХУТЕМАСа. Форкурс Ітена. Ідеї В.Кандинського. Педагогічні погляди К.Юона, О.Дейнеки, Є.Лансере, В.Фаворського. Творчо-педагогічні надбання М.Ростовцева, М.Кириченка, В.Могілевцева, М.Волкова та ін.

Тема 2. Дидактична система навчання образотворчого мистецтва у ЗВО.

Система вищої художньої освіти в Україні. Предмет методики навчання образотворчого мистецтва у ЗВО. Складові дидактичної системи навчання

образотворчого мистецтва у ЗВО. Мета і завдання навчання образотворчого мистецтва у ЗВО. Принципи навчання образотворчого мистецтва у ЗВО. Зміст навчання образотворчого мистецтва у ЗВО. Державний стандарт освіти: освітньо-кваліфікаційна характеристика, освітньо-професійна програма, засоби діагностики навчальної успішності. Фахові знання і уміння випускників різних освітньо-кваліфікаційних рівнів. Навчальний план та його структура. Нормативні та вибіркові навчальні дисципліни. Типові і робочі навчальні програми: їх змістовне наповнення.

Система методів навчання образотворчого мистецтва у ЗВО: інформаційно-рецептивні, інструктивно-рецептивні, продуктивні; мотивації (стимулювання творчої активності, навчально-творчих завдань, творчих ситуацій), словесні (розповідного викладу, пояснювально-ілюстративного викладу, репродуктивної бесіди, інструктажу, проблемного викладу, персоніфікованого викладу, евристичної бесіди, дискусії), наочні (образно-асоціативного викладу, демонстрації, ілюстрації), практичні (роботи з інформаційним текстом, вправлення, лабораторного практикуму, проблемно-пошукових завдань, експерименту, навчання у співробітництві, кейс метод, метод проектів), контролю і оцінювання навчальної успішності (опитування, контрольна робота, тестування, деформовані тексти, оцінювання продуктів творчої діяльності). Специфічні методи навчання образотворчого мистецтва у ЗВО: копіювання, роботи з моделями, роботи з натури, пропорціонування, роботи по пам'яті, за уявленням і уявою, педагогічного малюнка, узагальнення форми, конструктивного аналізу форми, світлотіньового моделювання, колірного моделювання, клаузури, композиційного пошуку. Відбір методів навчання образотворчого мистецтва у ЗВО для різних дидактичних цілей. Відбір методів навчання образотворчого мистецтва для конкретних видів занять.

Дидактичні форми організації процесу навчання у ЗВО. Навчальні заняття: лекція та її види – вступна, оглядова, настановна, інформаційна, підсумкова, наративна, екскурсія, візуалізація, прес-конференція, проблемна; основні прийоми ефективності лекції; семінари та їх види: просемінар, семінар, спецсемінар, види семінарів за дидактичним методом; прийом фасилітації; особливості практичних і лабораторних занять з образотворчого мистецтва; методика організації творчої майстерні та майстер-класу. Індивідуальні заняття. Самостійна робота студентів. Практична підготовка: пленерна практика та її організація. Контрольні заходи; основні види контролю: попередній, поточний, періодичний, підсумковий, контрольний зріз залишкових знань, комплексна перевірка результатів навчання. Критерії оцінювання результатів навчання образотворчого мистецтва. Рівні навчальної діяльності з образотворчого мистецтва. Модульно-рейтинговий контроль.

Тема № 3. Методика навчання рисунка у ЗВО.

Предмет методики навчання рисунка у ЗВО. Мета навчання рисунка у ЗВО. Основні компетентності студентів з навчального рисунка. Провідні методи

навчання рисунка у ЗВО. Методична послідовність ведення рисунка. Методичні підходи до навчального рисунка: лінійно-конструктивний і тональний. Види навчального рисунка: довготривалий, зарисовка, начерк.

Принцип організації змісту навчання рисунка у ЗВО. Пропедевтика рисунка. Рисунок простих геометричних тіл. Лінійно-конструктивний рисунок куба, призми, піраміди, циліндра, кулі тощо. Світлотіньовий рисунок гранених і обтічних форм. Навчання техніці штрихування. Натюрморт з геометричними тілами. Рисунок складних форм. Послідовність навчальних завдань з рисунка складних форм.

Рисунок натюрморту. Вимоги до постановки натюрморту. Послідовність ведення рисунка натюрморту. Послідовність навчальних завдань з рисунка натюрморту.

Рисунок інтер'єру. Методика побудови кутового і фронтального інтер'єру. Послідовність ведення рисунка інтер'єру. Послідовність навчальних завдань з рисунка інтер'єру.

Рисунок пейзажу. Особливості навчальних і творчих завдань з рисунка пейзажу. Послідовність ведення рисунка пейзажу. Послідовність навчальних завдань з рисунка пейзажу.

Рисунок тварин і птахів. Особливості ведення рисунка опудал тварин і птахів та зарисовок живих тварин і птахів у русі.

Рисунок голови людини. Підготовчі завдання до рисунка голови людини: рисунок черепа, обрубовочної голови, гіпсових частин обличчя, гіпсових зліпків голів античного зразка. Особливості побудови голови в різних ракурсах. Методика ведення рисунка голови людини. Послідовність навчальних завдань з рисунка голови людини. Портрет графічними матеріалами.

Рисунок фігури людини. підготовчі завдання до рисунка фігури людини: рисунок скелета, екорше, гіпсових зліпків з частин тіла, фігур античного зразка. Класичні пропорції фігури людини. Лінійно-конструктивна побудова фігури людини. Послідовність ведення рисунка фігури людини. Послідовність навчальних завдань з рисунка фігури людини.

Розвиток творчого потенціалу студентів на основі активізації правополушарного мислення. Методика Б.Едвардс.

Тема № 4. Методика навчання живопису у ЗВО.

Предмет методики навчання живопису у ЗВО. Мета навчання живопису у ЗВО. Основні компетентності студентів з навчального живопису. Провідні методи навчання живопису у ЗВО. Методична послідовність ведення живопису. Види навчального живопису: односеансний та багатосеансний етюди з натури, замальовка. Метод багатосферного живопису. Метод a la prima. Оволодіння прийомами різних технік живопису: акварелі, темпері, гуаші, олії. Копіювання творів старих майстрів в курсі навчального живопису.

Принцип організації змісту навчання живопису у ЗВО: організація колірних мас на площині, об'ємі та просторі. Живопис натюрморту. Вимоги до

постановки натюрморту. Послідовність ведення живопису натюрморту. Послідовність навчальних завдань з живопису натюрморту: від простого натюрморту до натюрморту в інтер'єрі.

Живопис голови людини. Послідовність ведення живопису голови людини. Послідовність навчальних завдань з живопису голови людини.

Живопис фігури людини. Підготовчі завдання до живопису фігури людини. Послідовність ведення живопису фігури людини. Живопис фігури людини в різних умовах освітлення. Послідовність навчальних завдань з живопису фігури людини: від одягненої до оголеної.

Живопис інтер'єру. Послідовність ведення живопису інтер'єру. Послідовність навчальних завдань з живопису інтер'єру: від одного до декількох джерел освітлення.

Живопис пейзажу. Послідовність ведення живопису пейзажу. Живопис пейзажу в різних умовах освітлення. Послідовність навчальних завдань з живопису пейзажу.

Тема № 5. Методика навчання композиції у ЗВО.

Предмет методики навчання композиції у ЗВО. Мета навчання композиції у ЗВО. Основні компетентності студентів з композиції. Провідні методи навчання композиції у ЗВО. Принципи побудови змісту навчання композиції у ЗВО. Пропедевтичний курс та його завдання. Теоретичне навчання з композиції. Послідовність завдань з пропедевтики композиції.

Композиція натюрморта. Композиція інтер'єра. Композиція пейзажу. Композиція плакату. Композиція книги. Композиція портрету. Композиція однофігурної та багатофігурної сюжетно-тематичної картини.

Тема № 6. Методика навчання інших образотворчих дисциплін у ЗВО.

Основи методики навчання скульптури у ЗВО. Мета навчання скульптури у ЗВО. Основні компетентності студентів з навчальної скульптури. Провідні методи навчання скульптури у ЗВО. Особливості роботи з різними скульптурними матеріалами. Методична послідовність ведення скульптури. Методика ліплення декоративних плакеток. Методика ліплення простих і складних форм. Методика виконання скульптурного рельєфу. Методика ліплення голови людини. Методика ліплення фігури людини.

Особливості навчання графічного мистецтва у ЗВО. Мета навчання графіки у ЗВО. Основні компетентності студентів з навчальної графіки. Провідні методи навчання графіки у ЗВО. Особливості навчання різним графічним технікам.

Методика навчання кольорознавства і пластичної анатомії студентів художніх закладів освіти.

4. ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ З МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ ОБАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА У ЗВО

1. Проаналізувати історію методів навчання образотворчого мистецтва в доакадемічний період.
2. Виокремити провідні тенденції розвитку методики навчання образотворчого мистецтва в професійних художніх закладах у XVII-XIX ст.ст.
3. Обґрунтувати особливості цілісного компонента дидактичної системи навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах.
4. Виявити особливості застосування дидактичних методів навчання в процесі підготовки художників у вищих закладах освіти.
5. Виокремити специфічні методи навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах освіти.
6. Обґрунтувати методи навчальної та творчої мотивації студентів-художників у вищих навчальних закладах.
7. Обґрунтувати відбір методів навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах для різних дидактичних цілей.
8. Обґрунтувати відбір методів навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах для різних форм навчальних занять.
9. Виявити особливості дидактичних форм організації процесу навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах.
10. Обґрунтувати специфіку навчання образотворчого мистецтва у вищих навчальних закладах в умовах модульно-рейтингової системи.
11. Окреслити основні методи і прийоми розвитку креативності студентів-художників у вищих навчальних закладах.
12. Визначити місце історії образотворчого мистецтва в системі професійної підготовки художників у вищих навчальних закладах.
13. Показати місце начерків і зарисовок у професійній підготовці художника у вищих навчальних закладах.
14. Визначити місце кольорознавства в системі професійної підготовки художників у вищих навчальних закладах.
15. Обґрунтувати особливості моніторингу навчальної успішності студентів-художників у вищих навчальних закладах.
16. Виокремити особливості методики ведення живопису в різних його техніках.
17. Визначити місце композиції в системі професійної підготовки художників у вищих навчальних закладах.
18. Виокремити особливості лінійно-конструктивної побудови та світлотіньового моделювання геометричних тіл.
19. Обґрунтувати методику ведення рисунка натюрморту та послідовність навчальних завдань з рисунка натюрморту.
20. Виявити особливості навчання рисунка інтер'єру та визначити

- послідовність навчальних завдань з рисунка інтер'єру.
- 21.Виявити особливості навчання рисунка тварин і птахів і визначити послідовність навчальних завдань з рисунка птахів і тварин.
  - 22.Виявити етапи ведення рисунка гіпсової голови античного зразка та визначити послідовність навчальних завдань з рисунка голови людини.
  - 23.Обґрунтувати методику ведення рисунка голови людини та послідовність навчальних завдань з рисунка голови людини.
  - 24.Обґрунтувати методику ведення рисунка оголеного натурника та послідовність навчальних завдань з рисунка фігури людини.
  - 25.Обґрунтувати методику ведення живопису натюрморту та послідовність навчальних завдань з живопису натюрморту.
  - 26.Обґрунтувати методику ведення живопису голови людини та послідовність навчальних завдань з живопису голови людини.
  - 27.Виявити особливості роботи над живописом пейзажу та визначити послідовність навчальних завдань з живопису пейзажу.
  - 28.Обґрунтувати методику організації пленерної практики студентів-художників у вищих навчальних закладах освіти.
  - 29.Виявити особливості ведення живопису натурника в історичному антуражі та визначити послідовність навчальних завдань з живопису фігури людини.
  - 30.Обґрунтувати методику ведення живопису оголеної натури та послідовність навчальних завдань з живопису оголеної фігури людини.
  - 31.Виокремити особливості створення тривимірного зображення в скульптурі.
  - 32.Виявити особливості навчання мистецтва книги студентів-художників у вищих навчальних закладах.
  - 33.Обґрунтувати послідовність навчальних завдань з пропедевтики композиції.
  - 34.Обґрунтувати методику ведення живопису півфігури людини та послідовність навчальних завдань з живопису фігури людини.

Практичні завдання

1. Продемонструвати ведення лінійно-конструктивного та світлотіньового рисунка геометричних тіл на заняттях з рисунка у вищих навчальних закладах.
2. Унаочнити методику ведення рисунка натюрморту в процесі фахової підготовки студентів-художників у вищих навчальних закладах.
3. Продемонструвати ведення рисунка інтер'єру в процесі фахової підготовки студентів-художників у вищих навчальних закладах.
4. Унаочнити методику навчання рисунка тварин і птахів на заняттях з рисунка у вищих навчальних закладах.
5. Продемонструвати ведення рисунка гіпсової голови античного зразка на заняттях з рисунка у вищих навчальних закладах.
6. Унаочнити методику ведення рисунка голови людини в процесі фахової підготовки студентів-художників у вищих навчальних закладах.

7. Продемонструвати ведення рисунка оголеного натурника на заняття у вищих навчальних закладах.
8. Унаочнити методику ведення живопису натюрморту в процесі фахової підготовки студентів-художників у вищих навчальних закладах.
9. Продемонструвати етапність роботи над живописом пейзажу в процесі фахової підготовки студентів-художників у вищих навчальних закладах.
10. Унаочнити етапи ведення живопису голови людини на заняття з живопису у вищих навчальних закладах.
11. Продемонструвати методику ведення рисунка пейзажу на заняттях у вищих навчальних закладах.
12. Унаочнити етапи ведення живопису натурника в історичному антуражі на навчальних заняттях з живопису у вищих навчальних закладах.
13. Унаочнити методику ведення живопису оголеної натури в навчальному процесі вищих художніх закладів освіти.
14. Продемонструвати етапи роботи над тривимірним зображенням на заняттях зі скульптури у вищих навчальних закладах.
15. Продемонструвати методику роботи над книжковою ілюстрацією в навчальному процесі вищих закладах освіти.
16. Унаочнити методику навчання з пропедевтики композиції.
17. Унаочнити методику ведення живопису півфігури людини та послідовність навчальних завдань з живопису фігури людини.

СТРУКТУРА І ЗМІСТ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ.

1. Завдання кваліфікаційного екзамену згруповані у два розділи.
2. Перший розділ містить два теоретичних питання.
3. За правильну відповідь виставляється 30 балів. Максимальна сума балів за правильне виконання завдань першого розділу – 60 балів.

Критерії оцінювання:

Бали	Критерії оцінювання
25-30	Продемонстровані відмінні знання і уміння: приведено правильне визначення, повністю перераховані і правильно поійменовані всі елементи (види, форми, ознаки, підстави, стадії, процедури) явища, що характеризується.
19-24	Продемонстровані хороші знання і уміння: приведено правильне визначення, перелічені і названі всі елементи (види, форми, ознаки, підстави, стадії, процедури) явища, що характеризується, але допущена істотна помилка.
13-18	Продемонстровані задовільні знання і уміння: без помилок і неточностей перелічені і правильно названі більше половини елементів (видів, форм, ознак, підстав, стадій, процедур) явища, що характеризується.
7-12	Продемонстровані посередні знання і уміння: перераховані і названі не менше половини елементів (видів, форм, ознак, підстав, стадій, процедур) явища, що характеризується, але допущено дві істотні помилки.
1-6	Перераховані і правильно названі менше половини елементів (видів, форм, ознак, підстав, стадій, процедур) явища, що характеризується
0	Продемонстровано відсутність знань і умінь (завдання не виконане): відповідь повністю неправильна або відсутня.

4. Другий розділ складається з практичного завдання. У відповіді студент повинен продемонструвати професійну готовність до навчання образотворчого мистецтва у ЗВО.

5. Максимальна сума балів за правильне виконання практичного завдання – 40 балів.

Критерії оцінювання:

Бали	Критерії оцінювання
33-40	Продемонстровані відмінні знання і уміння: завдання виконане повністю і без помилок (включаючи термінологічні), логічно і аргументовано.
25-32	Продемонстровані хороші знання і уміння: завдання виконане практично повністю, логічно і аргументовано, але є 1–2 незначних помилки.
17-24	Продемонстровані задовільні знання і уміння: завдання виконане більш ніж наполовину, але без помилок (включаючи термінологічні), логічно і аргументовано.
9-16	Продемонстровані посередні знання і уміння: завдання виконане правильно і більш ніж наполовину, але є помилки.
8-1	Виявляється лише загальне уявлення про суть завдання або допущена хоч би одна груба помилка принципового характеру.
0	Продемонстровано відсутність знань і умінь (завдання не виконане): відповідь відсутня або не має зв'язку між пропонованими метою, завданнями та методами.

ОСОБЛИВОСТІ СТРУКТУРИ І ЗМІСТУ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО СКЛАДАННЯ

В умовах дистанційного навчання студентів проведення підсумкової атестації здійснюється в дистанційному режимі та складається з двох частин:

- кваліфікаційного екзамену з використанням системи дистанційного навчання MOODLE;
- захисту кваліфікаційної роботи з використанням webзв'язку на платформах Google meet, Zoom тощо.

Завдання кваліфікаційного екзамену розділені на два блоки:

1. Тестові питання з одним варіантом правильної відповіді. Кількість питань у тесті – 30. Кожна правильна відповідь оцінюється у 2 бали.

Максимальна сума балів за тестування – 60 балів.

2. Вирішення педагогічної задачі, зміст якої повністю відповідає змісту практичного завдання екзаменаційного білету.

Максимальна сума балів за правильне виконання практичного блоку (педагогічної задачі) – 40 балів.

Критерії оцінювання:

Бали	Критерії оцінювання
33-40	Продемонстровані відмінні знання і уміння: завдання виконане повністю і без помилок (включаючи термінологічні), логічно і аргументовано.
25-32	Продемонстровані хороші знання і уміння: завдання виконане практично повністю, логічно і аргументовано, але є 1–2 незначних помилки.
17-24	Продемонстровані задовільні знання і уміння: завдання виконане більш ніж наполовину, але без помилок (включаючи термінологічні), логічно і аргументовано.
9-16	Продемонстровані посередні знання і уміння: завдання виконане правильно і більш ніж наполовину, але є помилки.
8-1	Виявляється лише загальне уявлення про суть завдання або допущена хоч би одна груба помилка принципового характеру.
0	Продемонстровано відсутність знань і умінь (завдання не виконане): відповідь відсутня або не має зв'язку між пропонованими метою, завданнями та методами.

Тривалість тестування: відповіді на запитання - 45 хвилин, вирішення педагогічної задачі – 45 хвилин.

Зразок тестів з використанням системи MOODLE

З якого століття утвердилась академічна система навчання образотворчого мистецтва?

A XV ст.

B XVI ст.

C XVII ст.

D XVIII ст.

Е XIX ст.

Який провідний метод організації навчання формальної композиції?

- А** дослідницький
- В** проблемний
- С** робота з натури
- Д** педагогічного малюнка
- Е** евристичний

З яким планом методично грамотно порівнювати далекий план пейзажу для розбору кольоротональної ситуації простору?

- А** з глибоким далеким планом
- В** з середнім планом
- С** з переднім планом
- Д** порівняння не потрібне для вирішення цієї задачі
- Е** з жодним з перерахованих

Основні та допоміжні інформаційні ресурси

Основні

1. Баммес Г. Художественная пластическая анатомия человека / Г. Баммес. [SEP] Дрезден, 1988.
2. Барщ А. О. Рисунок в средней художественной школе / А. О. Барщ. М. : [SEP]Изд-во Академии художеств СССР, 1963.
3. Бесчастнов И.П. Живопись: Учебное пособие для студентов высших учебных заведений. М.: "Владос", 2004.
4. Волков Н.Н. Композиция в живописи. М., 1977.- 263 с.
5. Волков Н.Н. Цвет в живописи. М., 1984
6. Иттен И. Мой форкурс в Баухаузе и других школах. М., 2004.
7. Кипли Д. И. Техника живописи. Москва : Изд-во «В. Шевчук», 2008.
8. Крахмалев М.И. Живопись. Новосибирск: Изд. НГПУ, 2010.
9. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка / Н. Г. Ли. М. : ЭКСМО, 2003.
10. Маслов Н.Я. Пленэр: Практика по изобразительному искусству. Учеб. пос. для студентов худ.-граф. фак. пед. ин-тов. М.: Просвещение, 1984.
11. Могилевцев В. Основы рисунка. Санкт-Петербург, 2010.
12. Ревякин П.П. Техника акварельной живописи М.: Госстрой издат, 1959.
13. Ростовцев Н. История методов обучения рисованию. Зарубежная школа рисунка. М., 1981.
14. Ростовцев Н. История методов обучения рисованию. Русская и советская школы рисунка. М., 1982.
15. Ростовцев Н. Н. Очерки по истории методов преподавания рисунка : учебное пособие / Н. Н. Ростовцев. –М. : Изобразительное искусство, 1983.
16. Ростовцев Н. Н. Рисование головы человека : учебное пособие / Н. Н. Ростовцев. М. : Изобразительное искусство, 1983.
17. Ростовцев Н.Н. Академический рисунок. М., Просвещение, 1973.
18. Ростовцев Н.Н. Живопись. М.: Просвещение, 1980.
19. Ростовцев Н.Н. Натюрморт. Пособие для студентов ХГФ. М.: Искусство, 1974.
20. Смирнов Г.Б., А.А.Унковский. Рисунок и живопись пейзажа. –М., Просвещение, 1965.
21. Шаляпин О.В. Живопись натюрморта и головы: Учебное пособие. Новосибирск: НГПУ, 2004.
22. Шаров В.С. Академическое обучение изобразительному искусству. – М., 2013.
23. Шевнюк О.Л. Методика навчання образотворчого мистецтва у ВНЗ. К., 2016.
24. Шорохов Е.В. Композиция. М. 1986.
25. Ясучин А.П.. Живопись. Учебник. М: Агар, Рандеву АМ, 1999.

Допоміжні

1. Айзенбарт Б. Полный курс акварели. Для начинающих и студентов художественных вузов. М.: Внешсигма, 2002;
2. Виннер А. В. Материалы масляной живописи. Москва : Сварог и К, 2000.
3. Кале, П. Карандаш: искусство владения техникой: пер. с англ. / П. Кале. Минск: Поппури, 2003. 159 с.
4. Кипли, Д. И. Техника живописи. – Москва : Изд-во «В. Шевчук», 2008.
5. Клее П. Педагогические эскизы. М., 2004.
6. Крахмалев М.И. Живопись. Новосибирск: Изд. НГПУ, 2010.
7. Никодими Г.-Б. Рисунок. Акварель и темпера. М.: Издательство ЭКСМО-Пресс, 2002.

Технічно-методичні рекомендації щодо проведення підсумкової атестації

КВАЛІФІКАЦІЙНИЙ ЕКЗАМЕН

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

---

1. Теорія (45 хв). Максимально 60 балів

Теоретичні знання перевіряються у формі тесту. Тест містить запитання наступних типів - одна правильна відповідь з багатьох;

2. Практичне завдання (45 хв). Максимально 40 балів

Одне питання з відкритою відповіддю типу есе сформульовано у вигляді педагогічної задачі на розробку заняття з образотворчого мистецтва для студентів за певною темою; проект заняття з усіма його складовими надається студентом у відкритому вікні завдання з обов'язковим завантаження технологічної карти у вигляді файлу jpg.

Практичне завдання випадковим чином обирається з банку практичних завдань.

---

1. Теорія (у формі тесту).

- a. тест відкривається на стартовій сторінці курсу дисципліни в системі дистанційного навчання moodle.npu.edu.ua **в дату та час проведення екзамену відповідно до офіційно затвердженого графіку** їх проведення;
  - b. тест відкривається **одночасно** для всіх студентів групи;
  - c. для відкриття тесту студенти мають увійти до системи під **своїм обліковим корпоративним записом** та використовують наперед заданий викладачем **пароль**, встановлений для проходження тесту;
  - d. максимальна кількість набраних балів за тест - **60 балів**;
  - e. час проходження тесту - **45 хв**;
  - f. кількість питань тесту - **30 питань** (30 випадкових питань з банку запитань);
- Тест відкривається у режимі безпеки браузерного вікна, тобто у процесі виконання тесту студенти не зможуть переходити в інші браузерні вікна для перегляду довідкових матеріалів, заздалегідь підготовлених відповідей тощо.

- Попередньо буде здійснено пробний режим тестування у день, що передує екзамену (тільки текстова частина).
- До завершення робочого дня студент може подати офіційну **письмову апеляцію** по пошті кафедри **kompru@i.ua**, що є підставою для роботи апеляційної комісії та зміни/підтвердження результатів кваліфікаційного екзамену.

ЗАХИСТ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Здійснюється відповідно до стандартної процедури захисту дипломної роботи в середовищі **GOOLE MEET** або **ZOOM**. Під час відеоконференції слід дотримуватися:

правила імені (із зала очікування допускаються до відеозв'язку лише особи з повністю підписаним іменем)

правила мікрофону (у всіх вимкнено),

правила руки (для того, щоби включити мікрофон слід підняти руку),

правила часу (говорити конкретно, стисло і по суті)

- Студент подає до захисту **PDF файл** текстової частини з усіма супровідними документами та якісний **JPG файл** з фотографією творчої роботи (для об'ємних композицій з декількох сторін) – за якість файлу відповідальність несе автор, оскільки саме фоторепродукція є базою для оцінювання творчої роботи.
- Студенти захищаються в алфавітному порядку.
- Захист починається з доповіді студента за результатами роботи – 3-4 хвилини. Під час доповіді включається демонстрація екрану з фотозображенням кваліфікаційної роботи студента.
- Далі студент відповідає на запитання членів атестаційної комісії та присутніх.
- Потім виступає керівник роботи з враженнями від співпраці зі студентом – 2-3 хв.
- Наступним виступає рецензент з оцінкою роботи – 2-3 хв.
- По завершенню захисту студент може взяти слово **ВИКЛЮЧНО** для того, щоби виступити з приводу обговорення його роботи, побажань і зауважень.
- По завершенню всіх захистів студенти відключаються від онлайн платформи, і комісія починає обговорення результатів.
- У визначений час студенти і викладачі знову під'єднуються до відеоконференції для оголошення результатів і оцінок.

- До завершення робочого дня студент може подати офіційну **письмову апеляцію** по пошту кафедри **kompru@i.ua**, що є підставою для роботи апеляційної комісії та зміни/підтвердження результатів захисту